

ACİL EYLEM

VİCDANİ RETÇİ MAHKÛM EDİLDİ

Eskişehir Askeri Mahkemesi vicdani retçi Enver Aydemir'i "fırar" suçlamasıyla 10 ay hapis cezasına mahkum etti. Aydemir'in cezaevinde geçirdiği süre göz önüne alınarak cezası dört aya indirildi.

Avukatı, Uluslararası Af Örgütü'ne Enver Aydemir'in serbest bırakıldığını ve ardından Bilecik'teki askeri birliğe götürüldüğünü, Aydemir'in burada da, vicdani ret gerekçesiyle askerlik hizmetini yerine getirmeyi reddettiğini söyledi. Enver Aydemir, ertesi gün savcılık karşısına çıktı ve "emre itaatsizlikte ısrar" etmekle suçlandı. Ardından da tutuklu yargılanmak üzere Eskişehir Askeri Cezaevi'ne götürüldü. Halihazırda iki kez emre itaatsizlikle suçlanan vicdani retçi Enver Aydemir şu anda, askerlik hizmetini yerine getirmeyi reddettiği için ek olarak "emre itaatsizlikte ısrar" ile suçlanmaktadır.

Aydemir'in, emre itaatsizlik suçlaması ile yargılandığı iki ayrı davanın duruşmaları 22 Nisan ve 2 Haziran tarihlerinde bir askeri mahkemede yapılacaktır. "Emre itaatsizlikte ısrar" suçlamasıyla açılan davanın görülmeye başlanacağı tarih ise henüz belirlenmemiştir. Avukatı, Uluslararası Af Örgütü'ne, Aydemir'in fırar suçlamasından aldığı mahkumiyet cezasını temyiz edeceklerini söylemiştir.

Enver Aydemir, Eskişehir Askeri Cezaevi'nde bulunduğu süre boyunca cezaevi üniforması giymeyi reddettiği için iki kez birer aylık disiplin cezası almıştır. İlk disiplin cezası sonucunda, mektup ve telefon üzerinden iletişim kurma hakkı elinden alınmış, ikinci ceza sonucunda ise ailesi tarafından yapılan haftalık ziyaretler yasaklanmıştır.

LÜTFEN HEMEN TÜRKÇE YA DA KENDİ DİLİNİZDE YAZIN:

- Yetkililere Enver Aydemir'i derhal ve koşulsuz serbest bırakmaları çağrısında bulunun;
- Türkiye'nin Medeni ve Siyasi Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme'ye taraf olan bir ülke olduğunu hatırlatarak, bu nedenle vicdani ret hakkını tanımakla yükümlü olduğunu belirtin;
- Yetkililerden Enver Aydemir'in işkence veya diğer kötü muameleye ve adil olmayan disiplin cezalarına maruz bırakılmamasını garanti altına almasını isteyin.

LÜTFEN 20 Mayıs 2010'A KADAR MEKTUPLARINIZI AŞAĞIDAKİ ADRESLERE GÖNDERİNİZ:

Milli Savunma Bakanlığı
Vecdi Gönül
Milli Savunma Bakanı
Milli Savunma Bakanlığı
06100 Ankara, Türkiye
Fax: +90 312 418 4737
Eposta: info@msb.gov.tr
Hitap: Sayın Bakan

Askeri Cezaevi Komutanlığı
Eskişehir Askeri Cezaevi
1. Taktik Hava Kuvvetleri Komutanlığı
Askeri Cezaevi
Eskişehir, Türkiye
Fax: +90 222 237 5928
Hitap: Sayın Komutan

Mektubunuzun bir kopyasını şu adrese de gönderiniz:
Meclis İnsan Hakları Komisyonu
Mehmet Zafer Üskül,
Komisyon Başkanı
TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu
Bakalıklar, 06543 Ankara, Türkiye
Fax: +90 312 420 53 94
Eposta: inshkkom@tbmm.gov.tr
Hitap: Sayın Mehmet Zafer Üskül

Mektubunuzun kopyalarını ülkenizdeki diplomatik temsilciliklere de gönderiniz. Mektuplarınızı yukarıda belirtilen tarihten sonra da göndermek için ülkenizdeki UAÖ şubesine danışabilirsiniz. Bu acil eylem mektubu, UA 04/10 mektubunun ikinci kez güncellenmiş halidir. Ayrıntılı bilgi için lütfen bkz: <http://www.amnesty.org.tr/ai/node/1201>

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

ACİL EYLEM

VİCDANİ RETÇİ MAHKÛM EDİLDİ

EK BİLGİ

Türkiye, iç hukukunda vicdani reddi tanımamakta ve sivil bir alternatif sunmamaktadır. Askerlik hizmetini reddettiğini kamuoyuna açıklayan vicdani retçiler cezai kovuşturmayla uğramakta ve üç yıla kadar hapis cezasına maruz kalmaktadırlar. Serbest bırakıldıklarında genellikle kendilerine yeni çağrı mektupları gönderilmekte, kovuşturma süreci kendini tekrar eder bir hal almaktadır. Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 2006 yılında aldığı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. Maddesinin (onur kırıcı muamelenin engellenmesi) ihlal edildiği ve Türkiye'deki vicdani retçilerin, askerlik hizmetlerini reddetmeleri için aleyhlerinde sürekli dava açılması ve mahkum edilmeleri dolayısıyla yaşadıkları "sivil ölüm"leri engellemek amacıyla yasaların değiştirilmesi yönünde aldığı kararı uygulamamaktadır.

Enver Aydemir vicdani reddini 2007 yılında açıkladı. 24 Temmuz 2007 tarihinde isteği ve iradesi dışında askerlik hizmetini yapması amacıyla Bilecik Jandarma Eğitim Tugayı Komutanlığı'na götürüldü. Bir hafta sonra Eskişehir Askeri Cezaevi'ne hapsedildi. 4 Ekim 2007 tarihinde, askerlik hizmetini yerine getirmediği gerekçesiyle askeri mahkemeye çıkarıldı. Mahkeme onu derhal askerlik hizmetini yapmak için askeri yetkililere teslim olması koşuluyla serbest bıraktı. Serbest bırakılmasının ardından Enver Aydemir askerlik hizmetini dini inancı gereği reddettiğini ve birimine dönmeyeceğini tekrarladı. Bunu takiben hakkında tutuklama emri çıkarıldı.

Uluslararası Af Örgütü, vicdani retçiyi, vicdani ya da inancı nedeniyle askerlik hizmetini yapmayı ya da savaşta ve silahlı çatışmalarda herhangi bir şekilde doğrudan veya dolaylı yer almayı reddeden kişi olarak tanımlamaktadır. Bu tanım, savaşlara genel olarak katılmayı reddetmese bile amacına, sürdürülüş biçimine katılmadıkları için herhangi bir savaşa katılmayı reddeden kişileri de içermektedir. Uluslararası Af Örgütü, askeri hizmete karşı vicdani ret ya da alternatif sivil hizmet hakları tanınmadığı için tutuklanan ya da gözaltına alınan kişileri düşünce mahkûmu olarak kabul ediyor. Eğer vicdani nedenlerle askerlikten muaf olmak için makul yollar izlemişlerse, askeri birimlerini izin almadan terk eden ve bu yüzden hapse mahkum edilen kişileri de düşünce mahkûmu olarak kabul ediyor.

Türkiye'nin de taraf olduğu Uluslararası İnsan Hakları Sözleşmesi ve Medeni ve Siyasi Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme (ICCPR) de dâhil olmak üzere, vicdani nedenlerle askerlik hizmetini reddetme hakkı, düşünce ve ifade özgürlüğü, vicdan ve din özgürlüğü kapsamında çeşitli uluslararası insan hakları mekanizmalarında yer almaktadır.

BM İnsan Hakları Komisyonu, 1995 yılında aldığı kararına gönderme yaparak aldığı 1998/77 sayılı kararında, askerlik hizmetine karşı vicdani ret hakkının Medeni ve Siyasi Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme'nin 18. maddesi (din, vicdan ve inanç özgürlüğü) tarafından güvence altına alındığını belirtti. "İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 18. maddesinde ve ICCPR'nin 18. maddesinde de belirtildiği gibi düşünce, vicdan ve din özgürlüğünün meşru bir kullanımı olarak herkesin askerlik hizmetine karşı vicdani red hakkı vardır." Kararda, Komite aynı zamanda devletlere "vicdani retçilere, vicdani retlerinin nedenleriyle uyumlu, savaşçılığı gerektirmeyen, sivil nitelikli, kamuya yararlı ve cezalandırıcı bir yapıda olmayan alternatif hizmetler sunmaları" çağrısını tekrarladı ve devletlerin "vicdani retçileri askerlik hizmetlerini yapmadıkları için hapse mahkum etmek ve sürekli cezalandırmaktan geri durmaları" gerektiğini vurguladı. Komite ayrıca "hiç kimsenin bir ülkenin yasaları ve ceza kanunları uyarınca daha evvel cezai yaptırımını tamamladığı ya da beraat ettiği cürümden sorumlu tutulmaması ya da cezalandırılmaması" çağrısını tekrarladı.

3 Kasım 2006 tarihinde İnsan Hakları Komitesi, Kore'de iki vicdani retçinin zorunlu olan askerlik hizmetini reddetmeleri için haklarında soruşturma açılması ve hüküm giymeleri üzerine, askerlik hizmetine karşı hiçbir sivil alternatif bulunmaması nedeniyle Medeni ve Siyasi Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme'nin 18. maddesinin ihlal edildiğine karar verdi (Tebliğ No. 1321/2004 ve 1322/2004).

Ayrıntılı bilgi için lütfen bkz: UA: 04/10 İndeks: EUR 44/006/2010 Yayınlanma Tarihi: 8 Nisan 2010

AMNESTY
INTERNATIONAL

